# Förslag till lagstiftning mot barnreverser m. m.

*Av sekreteraren i 1953 års skatteflyktskommitté assessor Gösta Ekman*

Skatteflyktskommittén avlämnade för kort tid sedan en promemoria med förslag till lagstiftning mot skatteflyktsåtgärder genom benefika barnreverser m. m. Promemorian behandlar olika transaktioner mellan familjemedlemmar i syfte att genom uppdelning av inkomst eller förmögenhet erhålla omotiverad skattelättnad. Kommittén konstaterar att sådana transaktioner förekommer i stor utsträckning och i ett flertal olika former. Förutom barnreverser må nämnas handels- eller kommanditbolagsbildningar med barn och insättande av barn såsom förmånstagare till pensionsförsäkring. Till uppdelningstransaktioner hänför kommittén även överlåtelse till barn av realtillgångar såsom aktier, fastigheter o. dyl.

Ett lagstiftningsingripande på området finner kommittén motiverat bl. a. av det skälet att skattskyldiga som försörjer barn genom anlitande av någon uppdelningsmetod kan tillgodogöra sig avdrag helt eller delvis för sina kostnader för barnet. Detta måste anses otillfredsställande eftersom skattelagstiftningen utformats så att kostnader av denna art i allmänhet inte skall influera på beskattningen. Härtill kommer att rättsläget på området i viss mån är oklart, vilket givit anledning till ett stort antal skatteprocesser. Inte minst med hänsyn till att den rika förekomsten av uppdelningstransaktioner härigenom blivit en belastning för taxeringsmyndigheterna och skattedomstolarna, har kommittén funnit lagstiftningsingripandet vara brådskande. Detta har föranlett kommittén, som funnit sig inte kunna slutföra hela sitt uppdrag inom den tid som först antagits, att bryta ut behandlingen av förevarande fråga och redovisa sina överväganden i denna del i en särskild promemoria.

## Inkomstbeskattningen

*Huvudregel*

Då kommittén har den uppfattningen att de uppdelningsmetoder som mera allmänt kommer till användning i princip har samma innebörd, har kommittén i första hand undersökt om det är möjligt att finna något motmedel som drabbar de olika metoderna lika. De möjligheter, som därvid erbjuder sig, nämligen sambeskattning av föräldrars och barns inkomster eller avskaffande av barns rätt till ortsavdrag, har kommittén dock avvisat bl. a. med hänvisning till de svårigheter som skulle uppstå i den praktiska tillämpningen. Kommittén utgår nämligen från att barns arbetsinkomst inte kan omfattas av dylika ingripanden.

I brist på generellt verkande motmedel har kommittén funnit det vara lämpligt att föreslå en anknytning till bestämmelserna om periodiskt understöd. En sådan anknytning ligger nära till hands i fråga om barnreverserna. Dessa innebär oftast inte någon uppoffring av större betydelse för utfärdaren i dennes livstid och räntebetalning får då lätt karaktären av gåva eller periodiskt understöd. Även då förhållandena är sådana att den inkomst barnet tillföres genom transaktionen framstår som en del av faderns arbetsinkomst, såsom då barn får onormalt hög avkastning å andel i handels- eller kommanditbolag tillsammans med



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:19

fadern, är det möjligt att anknyta till vad som gäller om periodiskt understöd. I fråga om uppdelning genom överlåtelse av realkapital till barn ter sig däremot en sådan anknytning inte lika naturlig. Den avkastningsgivande egendomen har i dessa fall definitivt avskilts från överlåtarens övriga egendom och barnet kan därför sägas erhålla en verklig kapitalavkastning. Med hänsyn härtill har kommittén inte ansett sig böra förorda något ingripande mot överlåtelser av realkapital. En avgörande faktor har därvid även varit att det skulle stöta på mycket stora praktiska svårigheter att tillämpa en lagstiftning, enligt vilken avkastning å barn tillhöriga bankmedel, aktier, obligationer o. dyl. skulle betraktas som periodiskt understöd från den, från vilken egendomen erhållits.

Kommittén föreslår ingripande mot uppdelningsförfaranden i följande former, nämligen utfärdande av barnreverser, handels- eller kommanditbolagsbildningar, förordnande av förmånstagare till belopp som utfaller på grund av pensionsförsäkring samt överlåtelse av patent- eller förlagsrätt eller annan dylik rättighet. Förslaget, som endast gäller transaktioner mellan föräldrar och barn eller barns avkomling, innebär beträffande barnreverser att om ränta på revers eller annan skuldförpliktelse kommit gäldenärens barn eller barns avkomling tillgodo, räntan skall anses som periodiskt understöd från gäldenären till räntemottagaren. Genom särskilda föreskrifter har kommittén sökt omöjliggöra kringgående, bl. a. har det fallet att ett familjebolag ikläder sig skuld gentemot huvuddelägarens barn reglerats i en bestämmelse för sig.

Beträffande handels- eller kommanditbolag föreslås att sådan inkomst därav, som tillfallit barn till den som har det avgörande inflytandet i företaget, skall anses ha tillfallit den sistnämnde och av honom utgivits som periodiskt understöd till barnet. Barns inkomst av arbete i företaget skall dock inte anses som periodiskt understöd liksom ej heller skälig avkastning å barnets i företaget inbetalda insats. Med skälig avkastning skall förstås sex procent eller den högre procentsats, som med hänsyn till företagets särskilt riskfyllda verksamhet eller insatsens storlek kan anses motiverad.

Beträffande förmånstagareförordnanden har kommittén tänkt sig en regel liknande den för handels- och kommanditbolag förordade. Vad som under försäkringstagarens livstid tillfaller förmånstagare, som är barn eller barns avkomling till försäkringstagaren, skall alltså anses ha kommit försäkringstagaren tillgodo och av honom utgivits som periodiskt understöd till barnet. Någon skillnad görs därvid inte om förordnandet är återkalleligt eller oåterkalleligt. Slutligen föreslår kommittén att om någon till sitt barn eller dettas avkomling överlåtit patenträtten till en av honom gjord uppfinning eller förlagsrätten till ett av honom författat bok- eller musikverk så skall inkomsten därav anses ha uppburits av överlåtaren och av denne utgivits som periodiskt understöd till rättighetens innehavare. Något ingripande föreslås däremot inte om någon köper ett patent av tredje man och sedan överlåter det till sina barn. Anledningen till skillnaden är den att transaktionen i det förstnämnda fallet framstår som en uppdelning av arbetsinkomst, men i det sistnämnda fallet som överlåtelse av realtillgång. Såsom förut nämnts anser kommittén att tillgångar av sistnämnda art bör hållas utanför lagstiftningen.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:19

För att transaktioner mellan t. ex. föräldrar och barn även med kommitténs förslag skulle bli skatterättsligt gällande fordras att barnen är vuxna, ej bedriver studier och ej heller tillhör föräldrarnas hushåll. Att i sådana fall låta transaktionerna få giltighet kan enligt kommitténs mening inte väcka betänkligheter så länge de nuvarande reglerna om rätt till avdrag för periodiskt understöd gäller. Föräldrarna skulle ju med samma resultat kunna ge sådant understöd i stället.

*Undantagsregel*

Såsom framgår av det sagda gör kommittén inte skillnad på benefika och onerösa transaktioner. Att utan inskränkning tillämpa så vidsträckta bestämmelse vore dock uppenbarligen att gå för långt. Det finns givetvis ett icke ringa antal utan skatteflyktssyfte tillkomna reversutfästelser av föräldrar till barn, särskilt sådana som utställts i samband med att arv tillfallit barnet. Detsamma gäller övriga uppdelningstransaktioner, mot vilka kommittén föreslår ingripande. På grund härav har kommittén ansett nödvändigt att komplettera sitt författningsförslag med en undantagsbestämmelse, som gör det möjligt att befria de lojala fallen från den särskilda lagstiftningen. För att nå detta syfte har kommittén funnit sig nödsakad föreslå en allmänt hållen bestämmelse. Enligt denna skall den föreslagna lagstiftningen inte tillämpas, om det visas att den föreliggande transaktionen inte haft till syfte att åstadkomma uppdelning av föräldrarnas (eller far- eller morföräldrarnas) inkomst eller förmögenhet. De fall kommittén här närmast tänkt på är de som sammanhänger med arv, men även andra kan tänkas, t. ex. genom gåva av tredje man erhållna, av mottagarens föräldrar utfärdade reverser eller föräldrarnas lån mot revers av barns hopsparade arbetsinkomst.

T. o. m. föräldrars återlån mot revers av egendom som de tidigare själva lämnat sina barn i gåva kan enligt kommitténs förmenande i undantagsfall tänkas omfattas av undantagsstadgandet. Kommitténs motivering i detta avsnitt är tämligen utförlig och "illustrerad" med några praktiska exempel, vari kommitténs ståndpunkt till dispensfrågan närmare belysts.

Kommitténs förslag innebär att barnets ålder inte spelar någon roll för giltigheten av den ifrågavarande transaktionen. Även om avtal slutes med myndigt hemmanvarande barn faller därför enligt kommitténs mening avtalet under förslaget. I detta hänseende föreligger dock en skiljaktig mening inom kommittén. Ledamöten Annell har sålunda ansett att den särskilda lagstiftningen bör utformas så att avdrag för ränta aldrig medges vid utbetalning till omyndiga men alltid till myndiga barn. Å andra sidan anser Annell att skuldförhållanden och bolagsbildningar som tillkommit i samband med arv alltid skall godtagas. Som motiv anför Annell att den förut berörda allmänt hållna undantagsbestämmelsen kan befaras medföra nya rader av tvister, vilket däremot inte behöver inträffa med de av honom förordade reglerna. Majoritetens (herrar Strömberg och Geijer) invändning mot Annells linje är främst att den bryter mot principen i förslaget. Lagstiftningen innebär en anknytning till vad som gäller om rätt till avdrag för periodiskt understöd och bestämmelserna härom känner ingen 21-årsgräns. Annells linje skulle alltså innebära att föräldrar kunde få avdrag för



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:19

# Statistiken över 1955 års taxeringar

*Av förste aktuarien John Bredal-Bauer*

Statistiska centralbyråns berättelse Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1955 väntas utkomma av trycket till sommaren. En sammanfattning av de viktigaste resultaten lämnas härnedan.

## I. **Taxeringsutfallet år 1955.**

A. *Fastighetstaxeringen.*

I tab. 1 lämnas uppgifter om såväl 1954 som 1955 års värden på skattepliktiga fastigheter.

Under år 1955 ägde ingen allmän fastighetstaxering rum. Till följd därav blevo skillnaderna mellan 1954 och 1955 års fastighetsvärden i regel obetydliga. Endast i fråga om annan fastighets byggnadsvärde kan någon nämnvärd förändring iakttagas. Detta har nämligen ökats med 2.414,0 milj. kr., vilket motsvarar 6,5 %. Vad jordbruksfastighet beträffar, har totalvärdet stigit med 13,6 milj. kr., vilket utgör ungefär 1 promille av 1954 års värde.

B. *Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.*

En sammanfattning av 1955 års taxering till statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt samt kommunal inkomstskatt lämnas i tab. 2. I tabellen har åtskillnad gjorts mellan å ena sidan fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser ("fysiska personer m. fl.") samt å andra sidan övriga skattskyldiga, bland vilka de svenska aktiebolagen äro de ojämförligen mest betydelsefulla.

Vad först den statliga inkomsttaxeringen beträffar, förete samtliga förvärvskällor inkomstökning. Främst kommer därvid förvärvskällan annan fastighet, som ökats med 12,4 %. Därnäst följa rörelse, jordbruksfastighet, kapital och tjänst med resp. 8,2, 7,8, 7,2 och 6,5 %.

---

gäldränta till myndig hemmavarande dotter men inte för periodiskt understöd till samma person.

**Förmögenhetsbeskattningen**

Kommittén föreslår även en ändring vid förmögenhetsbeskattningen. Ändringen är av liten praktisk betydelse, därför att barn i allmänhet ej torde nå upp till sådan inkomst att skattskyldigheten för dess förmögenhet avlyftes från föräldrarna, om barnen i enlighet med kommitténs förslag i fråga om inkomstbeskattningen inte taxeras för vissa inkomster. Förslaget innebär att om gäldränta, på sätt kommittén föreslår, skall betraktas som periodiskt understöd vid inkomsttaxeringen, så är däremot svarande gäld ej avdragsgill vid förmögenhetsbeskattning och motsvarande fordran givetvis ej skattepliktig tillgång. Beträffande handels- och kommanditbolagen förordas att om inkomst därav är att anse som periodiskt understöd, förmögenhetstaxeringen skall ske så att barnets inbetalda insats taxeras hos barnet och återstoden av andelens värde hos föräldrarna.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:19